

(Kort bemærkning).

Henning Philipsen (SF):

Er hr. Hilmar Baunsgaard enig med mig i, at det må være sanktioner af anselige dimensioner, der skulle forhindre en overenskomststridig eller ulovlig strejke?

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Hilmar Baunsgaard) (RV):

Det var min forestilling, at sanktionernes art og karakter skulle vi drøfte i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Jeg kan meddele tingets medlemmer, at det er min agt at hæve mødet efter behandlingen af den næste sag, så alle de yderligere sager må udgå af dagsordenen på grund af det fremskredne tidspunkt og efter ca. 5 timers møde.

Den sidste sag på dagsordenen var derefter:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om sikring af de nuværende og kommende unge arbejdsløses økonomiske vilkår [af Kurt Hansen og Steen Folke].

(Andre selvstændige forslag nr. LXII. Fremsat 5/2 76).

Forslaget sattes til forhandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, som er fremsat af VS, går ud på at give skoleelever og andre unge adgang til medlemskab af en fagforening og arbejdsløshedskasse samt ret til dagpenge fra den dag, de går ud af skolen. Tilsvarende forslag var med i venstresocialisternes forslag fra den 8. september sidste år.

Jeg skal ikke bruge mange ord på forslaget, som er i direkte strid med arbejdsløhedsforsikringslovens grundlæggende princip om, at dagpenge ydes som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Der kan ikke som foreslået gives dagpenge til unge, der ikke gennem lønarbejde har vist tilknytning til arbejdsmarkedet.

Forslaget forudsætter afskaffelse af 17 års aldersgrænsen for medlemskab af en arbejdsløshedskasse og medfører for de unge afskaffelse af kravet om faglig tilknytning til arbejdsløhedskassen, hvilket er et radikalt brud med den hidtidige ordning, der bygger på princippet om fagligt afgrænsede arbejdsløshedskasser. En ret til dagpenge for de omhandlede personer må tillige forudsætte, at der kan ydes dagpenge uden hensyn til, om de pågældende har haft et indtægtstab som følge af arbejdsløsheden.

Som det fremgår af disse få bemærkninger, må jeg stærkt fraråde gennemførelsen af det foreliggende forslag.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal gøre det meget kort, for jeg kan på socialdemokratiets vegne erklære mig fuldstændig enig med ministeren og blot tilføje, at vi ikke ønsker den praksis indført i dansk lovgivning, som VS her foreslår, at vi her fra folketinget skulle til at lovgive for, hvilke personer der skal kunne optages i en forening, i dette tilfælde en fagforening.

Vi afviser forslaget.

Brøndsted (V):

Forslaget går jo ud på, at børn på 15-16 år skulle have arbejdsløshedsunderstøttelse. Så vidt mig bekendt er forsørgerpligten hos forældrene. Altså er forslaget ganske irrelevant og må derfor afvises som værende sådant.

Bach (FP):

For én gangs skyld tror jeg nok, at fremskridtspartiet er enig med arbejdsministeren, men så let skal VS nu ikke slippe fra det forslag, at der ingen bemærkninger skal falde.

De har jo selv skrevet i bemærkningerne, at det er nogle lapperier, og det tror jeg nok vi kan støtte dem fuldstændig i, men der var alligevel lige et par enkelte ting, jeg havde lyst til at sige til hr. Kurt Hansen.

[Bach.]

Det her sædvanlige, at det er kapitalejerne, der har retten til at lede og fordele arbejdet, kan vi under ingen omstændigheder blive fri for at høre, når det er VS, der kommer med et forslag. Der er her tale om en kategori af unge mennesker, de 15—16-årige, som også fremskridtspartiet føler et ansvar over for, men at det er kapitalejernes skyld, at der ingen brug er for de unge mennesker, passer jo ikke. Der er masser, jeg kunne sige titusindvis, af små virksomheder, der virkelig har brug for de unge mennesker, men skulle dette forslag blive gennemført, ville det jo resultere i, at man skulle til at konkurrere med både understøttelsen og socialkontoret.

Jeg har her et udklip, og med formandens tilladelse kunne jeg godt tænke mig at minde hr. Kurt Hansen om, hvad man skrev i sidste uge: for de unges vedkommende hellere socialhjælp end husligt arbejde; det skal være meningsfyldt arbejde. Ja, det er rigtigt, men det skal jo også kunne sælges. Når man skal til, som der står i lederen, at konkurrere med socialkontoret, bliver det meget, meget vanskeligt. Der findes virkelig masser af mennesker i dette samfund, mindrebedemlede, ældre folk, der har brug for unge mennesker også til meningsfyldt arbejde. Men det er jo ganske umuligt, hvis man gennemfører dette lovforslag, at få udført arbejde i den retning, der er tale om her.

Nu glemmer jeg, at jeg er politiker, og så står jeg som håndværker og vil prøve at fortælle hr. Kurt Hansen noget. Jeg synes, det er synd for de unge mennesker. Dette forslag er beskrevet som lapperier. Jeg synes, det er en stor lap, og jeg har vel ikke lagt skjul på, at fremskridtspartiet er meget skeptisk over for det. Men selvfølgelig vil vi i lighed med andre forslag også fra VS kigge på det i et udvalg.

Jeg skal ikke sige mere om det, vi kommer tilbage til det i udvalget.

Ingomar Petersen (RV):

Det radikale venstre kan fuldt ud tilslutte sig de synspunkter, som arbejdsministeren kom med om dette forslag fra VS, og jeg kan sige, at vi kan ikke medvirke til forslaget gennemførelse. Men jeg vil egentlig gerne direkte spørge hr. Kurt Hansen, og der kan sådan ses svares med ja eller nej: ønsker VS principperne med fagligt afgrænsede ar-

bejdsløshedskasser brudt? Det var spørgsmålet.

Burgdorf (KF):

Jeg er temmelig sikker på, at dette ikke kommer til at virke efter hensigten. Det er jo ikke arbejdsløsheden, man skal opdrage ungdommen til. Jeg ved da godt, at det er tidernes ugunst, som gør, at man fremsætter et forslag af denne art, men det, man skal sørge for og se at nå frem til, er, at de unge kommer i arbejde og ikke i arbejdsløshed. Vi kan ikke gå ind for dette forslag, så meget mindre som det konservative folkeparti jo har fremsat et forslag, som går ud på, at der skulle gives de unge muligheder for at komme i gang, og det mener jeg er meget mere positivt.

Ritta Ahm (KrF):

Kristeligt folkeparti kan heller ikke medvirke til dette forslags gennemførelse, idet det ikke er den måde, vi mener de unge skal hjælpes på i dag. Hvis man føler et medansvar over for de unges alvorlige situation, går man ikke hen og spiser dem af med en understøttelse. Det er netop lige i den alder, hvor de unge forlader skolen, at de skal tilskyndes til yderligere dygtiggørelse for at kunne sluses ind på arbejdsmarkedet.

Jeg mener, at der i arbejdsmarkedsudvalget ligger en reel, god vilje til at forsøge at løse ungdomsarbejdsløshedsproblemerne, og at der også skal sættes ind over for disse snarest muligt.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg må da også sige, at det er grotesk, at man overhovedet kan komme med et sådant forslag om, at man allerede under uddannelsen i skolen skal sikre sig mod arbejdsløshed.

Jeg vil også give arbejdsministeren ret i, at det er i strid med de nuværende principper i vores arbejdsløshedslovgivning og også med det virke, som vi mener der må være i fagforeningerne.

Men samtidig må man også erkende, at der ikke er uddannelsesmuligheder for alle unge, at der ikke er arbejde til alle unge, og jeg synes ikke, det er noget særlig stærkt bevis, når hr. Bach fra fremskridtspartiet fremholder Jyllands-Posten. Jeg erindrer, at der var en debat for 14 dage siden, hvor der

[Jørgen Jensen.]

også blev skrevet om nogle af de oplysninger, der var i Jyllands-Posten om de unges vægren ved at arbejde. Det blev tilbagevist. Så det ser jeg ikke som noget bevis. Det er en kendsgerning, at de unge ikke kan komme i arbejde. Det er en kendsgerning, at de ikke kan få uddannelse, og det er desværre også en kendsgerning, at vi i arbejdsmarkedsudvalget og her i folketinget ikke har været i stand til effektivt at gribe ind over for den situation.

Det drejer sig både om dem, der lige er kommet ud af skolen, og om dem, som har været ude et stykke tid. Det drejer sig også om dem, som har været arbejdsløshedssikret, og som falder for 180 dages reglen. Derfor vil jeg sige, at selv om det er grotesk, har jeg megen sympati for, at der også fremsættes forslag af denne karakter, fordi det kan tvinge en debat igennem om, at der må gøres noget, at det ikke løses blot ved, at man siger, at så skal man konkurrere med socialkontorerne om at få de unge i arbejde. Det er groft at sige noget sådant, når vi gang på gang kan bevise, at man ikke kan anvise alle de unge et arbejde eller en uddannelse.

Abel (CD):

Jeg kan erklære mig fuldstændig tilfreds med det svar, som arbejdsministeren gav heroppefra, og tilslutte mig de fleste af de tidligere ordførere.

Allerede det, at man ønsker at foretage lapperi på nogle systemskabte urimeligheder — og dette system er det såkaldt kapitalistiske system — gør, at vi ikke kan være enige med VS i motiveringen for dette forslag. Hvis man skal gennemføre dette, er den første vanskelighed, at man skal prøve at finde ud af, hvilken arbejdsløhedskasse disse unge mennesker skulle optages i. Jeg tror, det er de færreste skoleelever, som 6 måneder forud for afslutningen af folkeskolen ved, hvilket fag de eventuelt ønsker at blive beskæftiget i, når de kommer ud af skolen.

Naturligvis kunne jeg, som også min partifælle hr. Arnfast har gjort tidligere i dag, pege på centrum-demokraternes forslag om oprettelse af en fælles, statsanerkendt arbejdsløhedskasse for alle. Det var selvfølgelig en mulighed netop at benytte sig af

denne tværfaglige arbejdsløhedskasse, men det er jo ikke, som folketinget endnu har ønsket at gennemføre dette forslag.

Til sidst kunne jeg også godt tænke mig at høre, hvordan VS vil afgrænse gruppen af unge arbejdsløse, når man tager gruppen af skoleelever. Hvordan finder man ud af, hvem der virkelig har besluttet sig for et bestemt fag? Der er nogle, som melder sig ind i en bestemt arbejdsløhedskasse og siger: jeg er regulær arbejdsløs, mens andre måske lader være med at træffe denne beslutning. Det kan ikke lade sig gøre at afgrænse dette efter vores mening. Vi kan ikke tilslutte os forslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Kurt Hansen*) (VS):

Der er ingen grund til at lægge skjul på, at det er svært at sige tak til nogen af de ordførere, som er kommet med nogle betragtninger om det beslutningsforslag, som vi her har fremsat. Men lad mig indledningsvis sige, at vi ved godt, at det er at gå ud over principperne for den lovgivning, vi har omkring a-kasserne på nuværende tidspunkt. Princippet er jo, at man skal have haft et arbejde, man skal have stået på en arbejdsplads, for at blive meldt ind i en fagforening og en tilhørende a-kasse. Men vi mener ikke, at vi af den grund, som hr. Ingomar Petersen var inde på, ønsker en tværfaglig arbejdsløhedskasse. Jeg blev spurgt direkte, om vi ønskede en afgrænset arbejdsløhedskasse eller ej. Vi ønsker en afgrænset arbejdsløhedskasse. Det fremgår også af bemærkningerne til dette forslag.

Jeg må erklære mig helt uenig i de bemærkninger, der kom fra hr. Abels side om, at de unge, når de går i skolen, ikke har tilstrækkelig vurderingssans, tilstrækkelig evne, til at kunne finde ud af, hvilket fag de helst vil være beskæftiget i. Det må jeg erklære mig fuldstændig uenig i.

Det er nogle lapperier, som man var inde på fra hr. Bachs og også fra hr. Abels side. Det er nogle lapperier på det system, som har skabt urimelighederne. Vi mener ikke, det kan være rimeligt, at de unge mennesker skal henvises til socialkontorerne tilfældigheder, i særdeleshed ikke efter, at vi har fået den nye bistandslov. Før i tiden har de ikke været for gode, men man kan frygte, hvordan og hvorledes det vil

[Kurt Hansen.]

komme til at gå. Jeg kender i hvert fald flere konkrete eksempler på, at unge mennesker på 18-19-20 år, som ikke har haft tilstrækkelig lang tids lønarbejde, har været henvist til at hæve 120 kr. på socialkontoret hver uge for at eksistere. Det er dette grundlag, vi finder værende totalt utilstrækkeligt.

Men når vi fremsætter dette forslag, som går lidt videre end principperne for lovgivningen omkring a-kasserne, er det også, fordi vi mener, det er en nødvendig forudsætning, at de unge mennesker, allerede mens de går i skolen, kommer til at snuse til, hvad fagforeningsarbejde er for noget, at de bliver integreret med nogle kammerater, der har nogle faglige interesser, at de kommer til at snuse til det arbejde. Det finder vi værende meget væsentligt.

Der har jo netop, som det er blevet sagt — jeg tror, det var fru Ritta Ahm, der sagde det — været nogle diskussioner i gang omkring ungdomsarbejdsløsheden generelt, og her er det kommet frem — jeg kan ikke lige huske tallene — at de unge mennesker mange gange er isoleret, at de ikke rigtig ved, hvad de skal tage sig til, og at det til en vis grad kan føre til en kriminalisering. Man kan være med til at skabe samfundstabere, fordi de unge står totalt isoleret med 120 kr. om ugen. Derfor vil vi godt være med til, at de unge mennesker også bliver fagligt aktive.

Der blev spurgt, om man kan lovgive om, hvilke folk der skal være medlem af en forening. Det er ikke et spørgsmål om, hvilke folk der skal være medlem af en forening — det sagde hr. Kaj Poulsen — men om, hvilke folk der kan være medlem af en forening, og vi er naturligvis ikke tilhængere af grundlaget, som det er i dag, hvor man skal være 17½ år for at oppebære arbejdsløshedsunderstøttelse. Jeg ved godt, det er blevet fremstillet udadtil, som om man skal være 17 år, men det er for at blive medlem af en a-kasse; man skal reelt være 17½ år for at oppebære arbejdsløshedsunderstøttelse. Jeg mener, det er en rimelig og fornuftig foranstaltning over for de unge mennesker, der bliver kastet ud i en situation, hvor der står 75.000 foruden dem, at de har mulig-

hed for at få et fornuftigt og rimeligt eksistensgrundlag.

Som sagt, vi ønsker ikke at være med til at lave en opsplitning af a-kasserne. Vi mener sagtens, at man kan beholde den afgrænsning, man har i dag, også hvis principperne i dette forslag blev gennemført.

Jeg må naturligvis til sidst erklære, at jeg er totalt uenig i de forslag, der har været fremme omkring en fælles arbejdsløsheds-kasse for alle. Det er noget af det, som VS har talt meget kraftigt imod. Det er ikke sådan nogle principper, vi går ind for. Dette, for at det skal stå stjerneklart, så der ikke kan være nogen tvivl om den sag i hvert fald.

Abel (CD):

Når hr. Kurt Hansen fastholder, at man ikke kan gå ind for en tværfaglig arbejdsløsheds-kasse, som skulle klare dette her, vil jeg godt sige, at den vurdering, at de unge mennesker ønsker at vælge job eller fag, inden de kommer ud af skolen, er ikke rigtig.

Vi har i Gladsaxe kommune sidste år forsøgt at etablere et 11. skoleår, og meget kort tid før det nye skoleår skulle begynde, meldte alle fra, de havde lige pludselig skiftet mening, men 6 måneder forinden var de alle sammen interesserede. De vidste altså først, hvad de ville, umiddelbart før det nye skoleår skulle begynde.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kurt Hansen):

Jeg skal ikke bestride, at man har nogle konkrete eksempler fra en bestemt kommune på, at de unge mennesker ikke på det tidspunkt, som vi opererer med i dette beslutningsforslag, har kunnet tage stilling til, hvorvidt de ville indgå i det ene eller det andet fag. Men det er klart, at vi opfatter det på den måde, at der nok burde være noget mere orientering om samfundsforhold, om arbejdsmarkedsforhold og en hel masse andre forhold i skolerne. Det er ikke det, forslaget konkret drejer sig om, men det må med i argumentationen, når det modsatte forhold bliver ført frem over for dette forslag, at det ikke kan holde, fordi de unge

[Kurt Hansen.]

mennesker ikke kan beslutte sig. Samtidig ligger der vel nok en naturlig motivation for, at man kan bestemme sig til, hvilket fag man havde lyst til at gå ind i, hvis nogle retningslinjer som dem, vi har præciseret i dette forslag, var gældende.

Naturligvis vil der blive en vis administration ved, at unge vil gå fra den ene arbejdsløshedskasse til den anden, det er klart, det skal man ikke se bort fra, men jeg mener, det må være en politisk vurdering af forslaget, der skal have hovedvægten og ikke en mere teknokratisk. Vi ser det politiske indhold i det som værende langt det væsentligste.

Jeg har heller ikke sagt, at der er taget højde for alle principper i de bemærkninger, der er nedfældet i beslutningsforslaget, men retningslinjerne er lagt, og jeg tror, det kan administreres uden at volde alt for store besværligheder. Jeg må selvfølgelig beklage, at der i så ringe en udstrækning er kommet nogle politiske modargumenter frem vedrørende dette forslag. Der er faktisk kun kommet nogle argumenter frem, der siger, at vi skal løse dette problem omkring ungdomsarbejdsløsheden i sammenhæng, og de kommer netop fra kristeligt folkeparti, kristeligt folkeparti, som bl. a. vil være med til at fjerne EFG-understøttelsen i forbindelse med de afstemninger, vi nu skal have i det kommende par dage. De vil altså være med til at kaste flere unge mennesker ud i et økonomisk uføre, som kan have nogle uoverskuelige konsekvenser, og så snakker man om, at vi skal se på det som en helhed. Vi kan ikke bedømme det ud fra et enkelt forslag, om det nu er godt eller dårligt. Jeg siger bare: værsgo og spis!

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette for-

slag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om retsafgifter. (Tillægsafgift for udgående forretninger og politifremstillinger). (Lovf. nr. 231). Eksemplarer vil blive omdelt.

Arbejdsmarkedsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Lovf. nr. 192). Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Landbrugs- og fiskeriudvalget (24/3 76):

Udtræder: Tange

Ny stedf.: Ove Jensen

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 25. marts, kl. 9 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ole Espersen.*
- 2) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*
- 3) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Overgangsregler for institutionernes overførelse).
- 4) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændring i regler om udbetaling af pension).
- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Ændring i regler om udbetaling af pension).

[Formanden.]

- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Ændring i regler om udbetaling af pension).
- 7) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.

- 8) *Tredje behandling af:*
Forslag til finanslov for finansåret 1. april 1976-31. marts 1977.

Mødet hævet kl. 17.30.
